

trebut ca el (Széll) să facă aceasta (adică să nu propună întărirea!).

„Urmarea sfaturilor dintre Széll și fișpan a fost, după cum ni-se spune, că deocamdată primul ministru a chemat la sine telegrafic pe Beöthy László, fișpanul Bihorului, ca să discute și cu el despre alegerea de episcop.”

Se înțelege că toate acestea sunt sfruntate neadevăruri. Ele ne desvăluie însă chipul de cugetare al celor cari îl vor episcop pe dl Hamsea. Ei cred că fișpanul are să lucreze pentru alegerea de episcop. Ei vor ca ministrul așa zicând să ne poruncească pe cine să alegem, și acesta Hamsea să fie. De sinod nici pomeneală!

Toate aceste sunt intrigi într'o nouă ediție, căci visitația din Budapesta nu putea rămânea fără ecou.

I. P. S. Sa plecase doară... d'acasă!

Vorbirea deputatului Kristóffy.

In ședința dela 12 Maru n. a Dietei ungare deputatul Nádlaclului, Kristóffy József a rostit o lungă vorbire, în care despre chestia naționalităților a zis următoarele:

In asemenea împrejurări într'adevăr nu e de mirat, dacă cu prilejul discuțiunii bugetului din partea opoziției tocmai acel partid a tras brazdă mai adâncă, care a intrat în Dietă în numărul cel mai mic și însoțit de mai puțină simpatie; dar pe d'oparte pentru-că într'o afacere însemnată, în chestia naționalităților și tot ce se refere la ea, a pășit întâia oară pe teren cu vizirul deschis, pe de altă parte pentru-că am auzit declarațiunii și ni-s'a făcut cunoscute părerile celor pe cari afacerea-i interesează nu numai din punct de vedere politic, dar și din punct de vedere al sentimentului, e de explicat că afacerea aceasta, importantă din toate punctele de vedere, a fost momentul cel mai marcant al discuțiunilor asupra bugetului din anul acesta.

Și când imi iau sarcina, onorată Dietă, ca din discuțiunile urmate așa zicând să adun miezul, 'nainte de toate vreau să constat adevărul, că acele îngrijorări cari s'au nutrit de unii față de intrarea în Dietă a deputaților naționaliști, n'au fost confirmate de cele ce au urmat. Dincontră: împrejurarea că în urma alegerilor curate și libere au ocupat ei loc în statul țării și astfel au contribuit să se cearnă ideile și au dat prilej ca neînțelegerile să se mai limpezească, după a mea părere, împreună cu noi au contribuit la ajungerea acelei ținte de căpetenie, ca această delicată afacere să se discute acolo unde îi este locul: în parlament, ale cărui cele mai violente discuțiuni desigur încă ne apropiem mai mult pe unii de alții; la tot cazul e mai bine așa, decât tăcerea care nu numai mărește neîncrederea, dar exclude chiar și puțința să netezim și să indicăm calea spre înțelegerea reciprocă.

Recunosc, onorată Dietă, că la desbaterea chestiilor — cum e și cea a naționalităților — cari fac impresie profundă asupra sufletului, trebuie să fim cu deosebită grijă. Imprejurarea aceasta însă nu ne absolvă dela discuția afacerii, ci din contră, dacă este vre-o primejdie care ar rezulta din chestia națională pentru patria noastră, aceasta nu residă în discuția ce s'ar încinge, ci în marile neînțelegeri ce se provoacă în sentimentele și convingerile cetățenilor asupra acestei chestii. Ear contradicțiile acestea nu le vom stărpi acoperindu-le prin ocolirea ori și cărei discuțiunii.

Nu împărtășesc deci părerea acelor, cari în chestia naționalităților pretutindeni și totdeauna văd numai primejdii, așa că bărbații politici serioși încep a se feri până și de discuția chestiei. Ear alții, după cum se vede din discuțiunile

nicii să ne conducă la o deslegare dorită a chestiei.

Nu văd deci o așa primejdie în cât să cădem dintr'un extrem într'altul, ci din contră, sunt convins că după cum a fost greșală mare a ofensa susceptibilitatea cuiva și astfel neînțelegerile existente a le prefăce în ură fără margini, tot așa de mare greșeață ar fi să ne dăm în lături dela discuție. Sinceritatea bărbătească, seriozitatea și obiectivitatea, eată, după a mea părere, singurul mijloc pentru a face ca sămănța neînțelegerii aruncată deja să nu prindă rădăcini.

Știu bine, că cine vorbește despre chestia naționalităților, ușor se expune la diferite comentarii, pentru-că cea mai puțină căldură ori simpatie ce arată națiunii e destul pentru bănuiala că se vorbește despre trădarea celor mai scumpi ai patriei. Îndeosebi însuși astfel cei cari consideră patriotismul drept un capital care să aducă dobândă mare. Toate aceste greutăți pot s'atingă însă numai pe omul singuratic. Causa obștească câștiga însă dacă vom sta în față și chestiunilor grele, cum este chestia naționalităților, și printr'o discuție serioasă vom bătuci calea ce duce la rezolvarea definitivă și mulțumitoare a chestiei.

Eu, Onorată Dietă, în chestia naționalităților părerile mele mi-le întemeiez pe învățăturile istorice și cred că după-cum statul ungar s'a susținut o mie de ani respectând libera dezvoltare și drepturile naționalităților, acest stat și pe viitor numai pe lângă concesiunea și asigurarea drepturilor legale ale naționalităților, pe lângă libertatea lor culturală, morală și materială se poate susține.

După-ce arată că soarta nației ungurești este strâns legată de a naționalităților, urmează:

Și fiind-că în desbaterea bugetului n'am auzit din partea oratorilor naționalităților nici o singură declarațiune, care să poată servi pentru-că se face deducțiuni de tendințe îndreptate spre destrămarea statului milenar, ci din contră, toți oratorii s'au declarat credincioși ai națiunii ungare unitare și indisolubile, — după părerea mea această împrejurare este absolut suficientă, pentru a se da acea serioasă atențiune chestiunilor relevante de deputați naționalităților, pe care o merită, pe de-o parte în interesul țării, pe de alta din punctul de vedere al relațiunilor dintre cetățeni. Mie, Onorată Dietă, mi-a procurat o mulțumire sufletească faptul, că în această grea și delicată chestie, momentul fundamental al discuțiunii l-a fixat earăși dl prim-ministru, cu o adevărată pricepere de bărbat de stat; și anume, prin declarațiunea pe care naționalitățile nu pot să o excepționeze nici n'au excepționat-o, că adevărat, el nu cunoaște chestie de naționalități de rezolvat în această țeară, deoarece-ce această chestiune de fapt s'a rezolvat deja prin art. 44. al legii din 1868; așa că astăzi nu mai poate fi vorba decât de împrejurarea, că ce gândește unul sau altul despre această lege, cum s'a pus ea în practică, cari sunt neajunsurile, plângerile și nemulțumirile ridicate de cetățeni nemaghiari în jurul executării acestei legi.

După părerea mea, precisarea marcantă a diui prim-ministru, apoi împrejurarea că deputații naționaliști nu vorbesc de o nouă rezolvare a chestiei de naționalități ci pe față și clar au primit baza dela 68, stând astfel pe punctul de vedere legal, — au contribuit atât de mult la nivelarea contrastelor, au făcut atâta lumină în chestiune, încât mergând înainte pe această cale, putem căuta cu mai multă nădejde drumurile cari vor duce la înțelegerea reciprocă și la unitatea de sentimente de odinioară. În acest stadiu al situației cred că discuția nu poate să se mai învârtască decât în jurul acelor fluctuații, cari s'au pornit, pe de-o parte pentru susținerea și aplicarea numitei legi, pe de altă parte pentru revisuirea sau ștergerea ei. Ear

aceste direcțiuni eu le pun față în față, ținând cont de urmări, voi să declar deschis și hotărât, că eu sunt pentru susținerea sinceră și executarea cinstită, singură compatibilă cu demnitatea politică a statului ungar, a acestei legi. Pentru-că: întâiu, această manieră de a judeca corăspunde dezvoltării istorice și politice milenare a statului ungar; și în al doilea rând, pentru-că cu cât reflectez meu mult asupra viitorului neamului mai, trebuie să recunosc, că permanența vieții noastre de stat trebuie să o căutăm în armonia și unitatea tuturor popoarelor patriei. Această armonie de dorit și unitate de interese însă numai așa o vom putea ajunge, dacă vom lăsa naționalitățile în răvurile lor, obiceiurile, limba, cultura drepturile lor legale, de cari ele se leagă cu îndărătnicie, — o alipire care până

acuma n'a primejduit unitatea patriei noastre, după cum nu va periclita-o nici faptul că le vom ajuta noi să înlătore impedimentele culturale lor, căci răspândirea culturii nu servește decât bunel stări generale și interesului general al țării. N'am ce face, onorată Dietă, dar nu mă pot desbăiera de gândul, care i-a dominat pe inuțeleptii patriei noastre, când au rezolvat această chestie pentru multă vreme, că după cum la 1868 libertatea s'a găsit de-a fi cel mai corăspunzător mijloc pentru rezolvarea chestiei de naționalități, după părerea mea și astăzi este singura cale care se deschide, pentru înlăturarea frecărilor existente și care este a se căuta în asigurarea deplinei libertăți individuale și culturale, cu atât mai ales, cu cât printr'această naționalitățile stau pe baza legală și s'au întors din spre tendințele de gravitare în afară și contrare statului ale conducătorilor bătrâni, după cum am văzut-o aceasta nu numai la Slovaci, ci și la organizarea partidului tinerilor români; în modul acesta legitim naționalitățile își câștigă dreptul cetățenesc, de-a fi tratați într'un mod egal cu toți locuitorii țării, ca drepturile lor legale să fie respectate, plângerile lor să fie ascultate, și să fie scutiți în viitor de vexaturile mărunte pricinuite icl-colea de exces de zel. În această situație clarificată deci, când întâiu pas se va face tocmai din partea naționalităților, ași socoti de mare greșală, lucru primejdios chiar, de a s'face apel la mijloace silnice, cum s'a propus din oare-cari părți în cursul discuției. Oăci așa cred, lupta de idei va urma în această chestiune; drumul conștiinței mele l-au trasat, pe de-o parte dezvoltarea istorică milenară a statului ungar, pe de altă parte voința dreaptă și clară a legii din 68, — apoi; împrejurarea, că astăzi și naționalitățile stau pe această basă legală, a cărei spirit și intenții mai bine și mai frumos le-a precizat dl prim-ministru când a zis: „nu prin opresiune, nu prin terorism, ci prin pășirea impunătoare a statului și activității lui, prin iubirea lui de libertate și mâna lui ocrotitoare, prin dezvoltarea și marile lui ținte, voi să-i leg de națiunea maghiară”.

Ingrozitoarea catastrofă din Martinica.

Despre catastrofa îngrozitoare din insula Martinica, unde orașul St. Pierre (cu 30.000 locuitori) și alte trei sate au fost acoperite cu foc ce a vărsat vulcanul Pelée, se mai scriu următoarele:

În orașul St. Pierre a rămas în viață un singur om: un osândit la temniță pe viață (pentru omor). S'acesta ca prin minune a scăpat: era adevărat într'o temniță adâncă, bine închisă, unde nu a pătruns nici lava, nici gazele vulcanului.

În Santa Lucia și S. Vincent s'a constatat că au căzut jertfa catastrofei 1600 oameni. Pelée a început să arunce eară foc și ceruse. Vulcanul acesta înainte de erupțiune cu o săptămână era așa de liniștit, că în lacul din deschizătura sa se scălda seră mai mulți ecurșioniști.

Teribila catastrofă care a distrus St. Pierre, orașul cel mai important din Martinica (Antilele franceze), e datorită erupțiunii vulcanului Montagne Pelée; el nu mai

da semne de activitate din 1851; în acest an, un puternic cutremur de pământ, care a produs daune mari, a fost urmat de foamarea a două guri pe muntele Pelée.

Insula Martinica e de construcțiune vulcanică și e străbătută în toată lungimea ei de o creastă muntoasă, al cărei principiu vârf, acela al vulcanului în chestiune ajunge la 1350 metri înălțime. Această erupțiune vulcanică expune mult insula, după cum de altfel tot restul arhipelagului Antilelor, la dese cutremure. Cel mai desăstruător fu acel din 11 Ianuarie 1839, care a distrus aproape ca totul orașul Port-de-France.

St. Pierre era cel mai mare oraș posesiunilor franceze în America; avea 30.300 locuitori; insula Martinica, cea mai importantă din Antilele franceze, are o suprafață de 987 kilometri pătrați și 180.000 loc. Calătorii cari au vizitat Antilele, spun că se pot vedea pe multe coline vecine schelete de vase mari, aduse acolo acum 25 ani, de niște valuri monstruoase.

În insulă se credea că vulcanul de pe muntele Pelée e stins pentru totdeauna.

Catastrofa din Saint Pierre și activitatea vulcanică semnalată în toate Antilele ar confirma teoria că insulele sunt ultime rămășița a unui continent dispărut și că sunt destinate a fi, într'o zi sau alta, înghițite de mare. Se povestește că un profet negru din Haiti a anunțat acum câțiva ani că toate Antilele vor fi distruse de un foc subteran.

Încă din primele zile ale coloniștilor insulei Martinica, cataclismele naturii n'au încetat de a cădea asupra ei. Cutremur de pământ, uragane de o violență grozavă, valuri enorme de apă — mica insulă nu reculegea după o astfel de nenorocire decât pentru a cădea într'alta.

În 1657 a avut loc cel mai violent cutremur de pământ care a zguduit insula de când este locuită. Zguduirile s'au succedat, cu întreruperi, timp de două oaze. Casele au fost dărâmate în mod oribil, întreaga populațiune credea că pământul pe care îngenunchiasse implorând mila Domnului, se va deschide sub dâsa. Corăbii suferiră și ele efectul cutremurului pe mare.

Spre sfârșitul anului 1724, o inundațiune, urmare a ploilor din August, Septembrie și Octombrie, a acoperit întreaga insulă cu o masă de apă de o adâncime de 10 picioare și produse pagube incalculabile.

La 5 August 1851, vulcanul Montagne Pelée, vulcanul principal al insulei, care se credea stins, a făcut o erupțiune acoperind cu pietre orașul Saint Pierre.

Acum zece ani, la 18 August 1892, Martinica a fost teribil încercată de un ciclon. Edificiile din Port-de-France au fost distruse, sate întregi în interiorul insulei au fost măturate; trei-zeci de vapoare au fost înecate sau aruncate pe coastă; 500 de persoane au pierit.

Dela 1851, vulcanul se liniștise. Vecinătatea vîrfului său, un mic lac durm în liniște. Cea mai însemnată erupțiune vulcanică, dacă nu cea mai veche pe care e înregistrat-o istoria, pare a fi aceea a Vezuviului, care în anul 79 al erei creștine a acoperit cu lavă orașele Herculaneum și Pompei.

Etna, din Sicilia, în ultimele veacuri dinaintea erei creștine, a fost de mai multe ori în activitate. Cea mai celebră din erupțiunile acestui vulcan a fost aceea din 1679, când au fost distruse patru spre-zece orașe și sate.

În Islanda vulcanele Hecla, Kollur și Stapkar-Lokull au avut formidabile erupțiuni în cursul veacului al opt-spre-zecele.

Se mai semnalează, în sfârșit, erupțiunea vulcanului Cotopaxi în 1741 care a distrus 600 de case și aceea a lui Timbora (insula lava, Oceania) în 1815 când au perit 12.000 de locuitori din Sambava și mai seamă aceea a vulcanului Krakatoa, în arhipelagul Sonda, în 1883.

Vulcanul Krakatoa, care nu dă semne de viață din 1680 a început erupții în Maiu 1883 și în noaptea de pe 27 August s'a produs cea mai teribilă erupțiune a secolului. Cea mai mare parte din insulă s'a scufundat și peste 10.000 oameni au perit.

Se pare că erupțiunea vulcanului Pelée va provoca și alte zguduiri. Astfel se presupune că vulcanurile stinse din Martinica au început să producă cutremure și valuri într'una.

D'asemenea se depeșează din Napoli. Vezuviul este în plină activitate. Primul orașulul atrage atenția cetățenilor asupra primejdiei ce poate să vină și oamenii în bogăți din oraș au și plecat de teamă, nu se întâmplă vre-o catastrofă, ca la Saint Pierre.

„Departă-te de la mine Satană“!

Acesta este strigătul de durere amară, și, în același timp de legitimă indignare și revoltă a „Preotului bătrân“, din Nr. dela 21 Aprilie (4 Maiu) a. e., al organului oficios „Biserica și Școala“. Acest prețuit ziar a luat notă despre durerea Moșului vroind să arste, că lupta detestabilă, ce s'a pornit pe chestia alegerii de episcop, a băgat cuiul străin în casa noastră.

Cu același strigăt de supremă indignare și revoltă trebuie să se adreseze nemernicului Herostrat al sfintelor noastre așezăminte naționale, preoțimea în genere, bătrânii și tinerii ear lângă el, ca soți nedespărțiți, dascălii, dela cel mai bătrân până la cel mai tânăr.

Bătrânul nostru tată-moș, crucindu se, mereu, se miră de ce vede că se săvârșese ziua la ameză mare contra bisericii, contra școalei sale scumpe, pentru care, în sărăcie, „lip-sit fiind, de rău supărat“ — a luptat o viață întreagă, dus de avânturi nobile, către un mareț ideal!

Are însă optimismul, ori tactul fin, de a nu învinui pe P. Cuvioșii candidați, că știu direct despre leudele, ce li-se aduc în foile ungurești. Aici, scriitorul acestor rânduri, poate mai neexpert, dar în tot cazul dornic a fi săvârșit pe urmele moșului fapte bune, pentru înălțarea morală a așezămintelor noastre bisericesti și școlare, ca unul, ce este mai mic frate în Christos, roagă pe Tata-moș să-l ierte, dacă zice stăt: că vina pentru începutul laudelor în foile ungurești chiar dacă nu i se pot imputa unuia s'au altuia dintre P. Cuvioșii candidați, ci fără îndoială, că pentru continuarea în mod atât de fațșoasă a părintelui Archimandrit Hamsea, cu tendința de pogrăvire a părintelui Protosinel-Vicar Mangra, și a așezămintelor noastre scumpe, nu poate fi altul responsabil decât cel tătăiat!

Estă de ce. Să zicem cu Tata-moș: „Departă-te de mine a crede că doară candidaților înșiși le-ar părea bine de aceasta“, adică despre faptul, că sunt laudați prin gazete străine.

„Cum se vede totuși, că după prima apariție a laudelor în „a grăbit Archimandrit Aug. Hamsea, „ca P. C. Sa să declare publice în mod categoric, că deși este adevărat, că dorește să devină Episcop, dar lasă la aprecierea reprezentanților legali ai poporului eparchial, — convingerit sufleteț a deputaților sinodali, să-l invrednicească de această înaltă chemare, ear ajutorul francmasonilor, al celor nechemati și cu totul străini de cauză, a preset maghiare de ori-ce colorit politic, nu-l primește și-l respinge cu mândrie creștinească.

Dacă făcea acest lucru, din toate punctele de vedere era alt-cum tratată candidatura P. C. Sale. A tăcut și a dat prin tăcere voe, ca să se deschidă o luptă, la ale cărei urmări cu greu credem, că s'a gândit în mod liniștit și cu serioșitate.

Părintele Mangra n'a fost laudat căci dacă s'au spus cuvinte, cari s'ar putea lua drept laude, acestea numai la părere sunt așa; în realitate însă sunt curate ironii, fine ori grosolane batjocuri, ceea-ce lămurit se vede din mai toate articolele foilor maghiare. Acestea pentru înălțarea părintelui Hamsea fac spume, și injură surugi-este pe părintele Mangra.

Este evident, că în asemenea caz răbdarea și resemnarea sunt virtuțile, cari l-au caracterizat și-l caracterizează pe părintele Mangra. Tace și răbdă; nu ride și nu se bucură. Adevărat păstor, că ține la zisa sfintei

scripturii: „Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre“.

Cununa nevestejită a mării ce-rești, ca urmare a distinselor sale fapte, i-se va da, credem, ori va fi ales, ori nu de Episcop al Aradului. — Vrem însă ca adevărul și virtutea, dragostea ideală a altarului bisericii noastre naționale și modestia firească, să se ridice peste un sistem păcătos, care ne-a răpit ori-ce avânt nobil către cele sfinte și scumpe noue.

Cerem dar dela conștiința sufletească a deputaților nostri sinodali, să ne scoată episcop nu pe părintele Hamsea, reprezentantul sistemului nefast, ci pe părintele Mangra, care nici mai slab român, nici mai rău patriot. În tot cazul mai cu mult duh și energie decât adversarul său este...

Domniile deputați ne reprezentați în Sinod, Poporul drept-credincios eparchial i-a ales. Autorii morali și intelectuali ai acestor alegeri, suntem, fără îndoială, preoții și învățătorii: bătrânii și tinerii de-o potrivă.

Dar în definitiv, cele mai multe afaceri, pe cari le rezolvă Consistoarele noastre în frunte cu Episcopul, se rapoartă numai la preoți, învățători și tărănime. Inteligența noastră, mai rar când dă pe la Consistor. Este deci prea natural, că Episcopul și Consistorul să fie al nostru mai mult decât al altora. Nouă ne trebuie Episcop, căci al nostru tată este. Și când putem avea tată adevărat, la ce ne-am cere unul mașter?!

Și acum să ne trăiești Tată Moșule! Veghează mereu asupra scumpelor noastre odoare și dă alarm, când ochiul tău înțelept și ager vede pericolul! — Noț, cu singele tânăr și gata la fapte, îți așteptăm cu drag comanda. Soldații tei suntem, și cu toții soldați ai lui Christos. Ascultăm per că șoapta sufletului tău curat și noi grabnici la fire strigăm:

Doamne luminează-l pe deputații sinodali!

Invrednicește-ne să auzim, că Vasilie Mangra este Episcopul Aradului!

Un preot tânăr.

Robia modernă.

Îmi terminasem studiile juridice și-mi făceam practica proscrisă de lege pentru cenzura de avocat.

Între clienții pe cari îi primisem dela principalul meu, era și o femeie care trăsesese în judecată pe mama ei pentru partea ce-i revenea din moștenirea rămasă dela tată, vre-o 400 florini.

De oare-ce nici la prima, nici la a doua licitațiune nu s'a prezentat părător, urma ca la a treia licitațiune zărea să se facă cu ori-ce preț. Așa e porunca legii, și acum am prezentat trei cumpărători, concetățeni Spitzer, Steinbach și Goldberg.

De oare-ce cheltuielile noastre de proces făceau 275 fl. eu am primit însărcinarea de a oferi suma aceasta, nici mai mult, nici mai puțin. Concetățeni Spitzer a oferit 275 florini... 277 fl. o dată, — de două ori — nu da nimeni mai mult: — 277 femei-orini de trei ori averea! — Averea pe care o judecătorește la 4200 florini a fost fructificată cu 277 florini, și noi ne-am luat cheltuielile de proces, clienta noastră a rămas cu două florini, ear văduva care mai avea copii, și-a pierdut casa, via și cele zecătoare de pământ.

Lucrul aceasta nu-l știu din cel din urmă proces...

Piansetele celor două femei, cânta ficei și blestemele mamei n'au găsit nici un răsunet în inima cumpărătorului, care procedase la urma urmelor, corect și profitase numai de dreptul pe care-l avea în virtutea legii ca cetățean al Statului ungar. Indignațiunea mea însă pare că-l atingea. Mă știe, gândiam eu, om civilizat și cu oare-care trecere, ține să nu se pună în luptă cu mine și va fi accesibil pentru un act de generositate.

„Mi e milă și mie de sormană văduva, care a fost rău povățuită, și sunt gata să-i las întreaga avere, zice el; mă mulțumesc cu asigurarea hipotecară a pretențiunii mele“.

După grele și îndelungate negocierii pus dar la cale o învoială, în virtutea căreia văduva rămânea stăpână pe întreaga avere, în suma de 50 florini, iar d. Steinbach rămânea creditor ipotecar pentru datoria de 1200 florini, dați cu camătă legiuită, la 6 la sută. Văduva avea dar să plătească 72 florini pe an, ba chiar și din această sumă se mai scădeau 25 fl., chiria odăii despre stradă a casei, în care d. Steinbach om generos, voia să adăpostească o familie săracă.

Eram mulțumit, căci îmi închipuiam, că am pus la cale un lucru bun.

„O, — îmi zise primarul, — de aceștia sunt în satul nostru peste o sută. Spitzer, Steinbach și Goldberg sunt tovarășii, cu legături și găsec bani ieftini. Dacă ai moarte la casă, dacă păgubești cu un bou, dacă ai vre-o nevoie grabnică, unul dintre dinșii te ajută, cel-alt te incurcă, ear al treilea te scapă cumpărânduți averea. Fiind-că n'are ce să facă cu ea, el țio lasă dar te leagă cu hipotecă de rău rău rob pe toată viața și muncești numai pentru dînsul.“

Luând informațiuni, m'am incredințat, ca cei trei tovarășii legaseră ast-fel pe toți sătenii mai nevoiași. Termenele de plată erau puse în Ianuarie pentru-ca până pe timpul secerișului creditorii să poată avea titlul executoriu, și ei nu țineau să fie achitați în bani, ci oamenii generoși, se mulțumeau și cu produse, ba chiar și cu zile de lucru. Cine avea dar fie la vii, fie la seceriș nevoie de brațe se adresa la Steinbach, care avea tot-deauna „oamenii lui“, pe care îi da cu chirie.

În același timp tovarășii adăpostiseră în deosebite părți ale satului, prin casele celor legați cu hipotecă, șase-spre-zece familii sărace, care vindeau măruntișuri pentru puț de găină, pentru rațe ori găște, pentru piei crude, pentru ouă furate din cuibare, pentru grăunțe furate din hambare și pentru ori și ce alte produse, care se adunau în magazia lui Steinbach de unde Vinerea erau duse în oraș.

O însemnată parte din populațiunea Ungariei e ast-fel robită, și „înflorirea economică“ a statului ungar e mai ales rezultatul acestei robii, care face, ca munca să fie ieftină, prețul produceror să scază și cum e țipărită și crească în vreme ce munțele. Funcțiunea străzimenț din ce în ce mai mult cade în mizeria „Anea Hodoș“.

Acea și e soarta muncitorului de prin orașe. Ne mai putând să susțină concurență cu fabricile, care lucrează ieftin și prost, cei mai mulți dintre dinșii au fost nevoiți să intre în simbria capitaliștilor, care nu-l lasă să moară de foame.

Milioane de oameni au ajuns ast-fel să trăiască numai de azi pe mâne, muncind spre a spori bogățiile altora, sbătându-se în mizerie fără de scăpare, agitați mare de o viață și legitimă nemulțumire și împinși în mod fatal spre o catastrofă socială.

Se întâmplă adese-ori, că cele mai viguroase păduri de stejar, lăsate în părginire, sunt inecate de sălcie, de teiu ori de alte arbuște, care cresc mai repede decât stejarii. Așa și stejarul, și plopul, și o risi... vai subțire și el își întinde...

crăcile, se îngroașă în trunchiu, rădăcinii puternice și îi ia aerul și stejarului, care încetul cu încetul se de muschi și de bureți și se usucă în din urmă.

Tot ast-fel se petrec lucrurile în viața socială a Ungariei. Un singur om rău destul, ca miș și miș să cadă în robia ce nu iau parte la durerea obștească, trag folos din strămtorările altora. Acest om care s'a ridicat odată de asupra, îi ține pe cei rămași în strămtorare, și aceștia se mai pot ridica la aer și la lumină. Prin sate, cât și prin orașe averile se ac încetul cu încetul în mâinile câtor-va, propagă demoralizarea prin o viețuire de frâu, și din zi în zi se sporește numărul celor ce nu mai au nimic, nu sunt nici pe propriile lor puteri și spre ură neimpăcată.

Românii au înființat băncile să se răscumpere unii pe alții și să se de robia susținându-se în luptă cu taliaștii mari, în deosebi muncitorilor, coli nu pot să le dea bani destul de... Și ele robesc — o robie mai dar tot robie. Comitatele din nord gariel însă, unde nu există bănci și unde explotatorii se sporesc, sunt cu desăvârșire ruinate, ear șesna ungurești e plin de o populațiune, de sbate mereu fiind-că proprietățile în mâinile explotatorilor, care terile muncitorilor.

Nu mai e dar acolo vorba ar fi de o naționalitate, nici de rasă, nici de restabilirea unei mari țări...

Dacă gospodarul trebuie să curețe și șalcia și teiul din pădurea de rău rău dacă grădinarul trebuie să curețe de bureți, omizi, de insecte, de păduri rugină, de mușchi și de bureți, se stat trebuie și ei să priveghere pe de nu sunt în stare să trăiască din propriei lor munci să nu poată trăi măduva din oasele celor haraici și și ca elementele viguroase să nu robite de cele parazitice.

Oamenii de stat ai maghiare și-au făcut datoria aceasta, și cu nepriceperii lor e ruina morală și degenerarea populațiunii, prin puterii vii se susține statul ungar...

Noi Românii, care vedem petrec în Ungaria, ar trebui să de ori și ce simțământ de conservare ca să ne împăcăm cu gândul, că în Ungaria, în Galiția ori în Buc...

Nici odată! E cestiune de oameni să le-o spunem Evreilor fiecare zi pentru ca să nu-și facă deșerte. În mijlocul nostru nu vedem odată să trăiască cum trăiesc în U. în Galiția ori în Bucovina, și trebuie deo silința de a fi oameni cinștiți și citori și să iee parte la toate durerile la toate bucuriile noastre, dacă tin viața tihnită pe pământul românesc.

Acesta e simțământul tuturor Romlor, și aceia dintre Români, care vor altfel, ori sunt străini de neamul nostru, ori sunt pe Evrei.

de iubire este sinceritatea, și noi noastră de neam ni-o dovedim când zicem Evreilor: Din zi în zi tot mai mult vom stărui, ca prin legi bine chibzuite și prin o severă disciplină socială susțitorii statului român să fie feriți de ruina morală și economică!

Acesta e adevărul, și cine nu se poate împăca cu el, face bine dacă se duce. („Apărarea Națională“) Ioan Slavici.

CONGREG.
COMITATULUI
— Raport...
Lugoș,
Congregațiune...

trebu

să de numărul complet al mem- Fruații români, membri ai par- național s'au prezentat aproape firul interpelărilor români au de- o luptă plină de energie și națio- u. Invingerea morală a fost pe partea ră.

Contele suprem Carol Pogány, în cu- său de deschidere amintește între despre trecerea la cele eterne a mi- lui Horanszky, episc. Iosif Goldiș, și a dintelul comitatens, Asboth.

Urmează interpelările.

Di C. Brediceanu interpelează în afa- comunicatelor false, zicând cam ur- arele: Noi românii la toate ocaziunile am silința, ca să trăim cu celelalte po- din patrie în înțelegere; și cu toate noi tot nu avem alt rol, decât ro- cașința și fără de a avea alt avan- o privire de compătimire. — am reclamat, am reclamat cu piep- deschis, și rezultatul a fost, că s'au temnițele cu noi. — Da, pentru-că veninos al calumniei, carele con- niștea, roade și azi în mijlocul

nenumărate-ori ni-s'a dat ocazia să vedem, că despre lucrurile, și aici în conștiință și cunoștință a pentru binele obștesc, se trimit peșta raporturi în mod fals, min- dența cu scop de a smuța, de lațune contra drepturilor noastre. dului telegrafic aduce de multe badevurate. Di vice-comite ar laute, de unde să trimit acestea, orul lor, și peste tot să lucre , ca biroul oficios să primească corecte. Știți bine, că în comu- din congregația de toamnă s'a sus- spre mine în jurnalele din Pesta, cându mi-se ocuparea portofeliului a. din partea ministrului Horău- menț ținut o vorbire „plină de in contra statului, contra națiu- iare. etc. Dar toate acestea pe unicității oficios din „Krassó-Sző- k“, s'au dovedit de neadevurate! Pentru ceea-ce eu vorbesc aici, spunderea cu toate consecuen- niți sub spânzurători nu-mi reu- ul! Cerem dar scut pentru li- ventului!

dar pe di vice-comite: e cunoștință despre condamna- , că despre cele întâmplare în ie sistematice să alarmează țeara icate false și tendențioase!

b) ce are de gând a întreprinde, ca pe viitor să fim scutiți de astfel de denun- țări mincinoase?!

Vice-comitele Fialka recunoaște pe deplin îndreptățită consternarea vorbitorului. Tot așa și d-sa s'a consternat, cetind rapoarte neadevurate, prin foile din capitală. Densul însă nu are nici o legătură cu foile amintite și poate controla numai foia comitatului, unde după-cum să știe, s'a raportat obiec- tiv. Condamna și densul incualificabilul fapt cu toată rigoarea.

Di C. Brediceanu ia răspunsul vice- comitelui la cunoștință.

Di Cornel Jurca interpelează în che- stiunea notarului dela Curtea. In Făget, — zice interpelantele — apare o foaie săptămânală „Facseti-Ujság“, in care de- spre notariul din Curte se publică lucruri ilegale, neiertate, ba chiar criminale un acelaș notar carele a înscenat baia în mare. Tuna asupra tuturor de pe Valea Be- dela Corniareva, și carele a fost drept pe- deapsă — avansat la postul mai bun din Curtea. Intreabă pe di Vice-comite, că are cunoștință despre toate acestea și dacă are, ce măsuri a luat.

Vice-comitele răspunde că s'a pornit cercetare disciplinară contra notarului, și se vor lua dispozițiuni conform rezultatului acestei cercetări.

Adv. Dr. Deutsch interpelează în che- stia zidirei palatului de finanțe, zicând că are vicecomitele cunoștință despre o eventuală schimbare a locului de zidire.

Vice-comitele răspunde că afacerea e rezolvată deja, deoarece-ce s'a și efectuit acor- darea lucrărilor după planul și la locul sta- torit de ministru.

Urmează raportul vicecomitelui. Primul vorbitor a fost di Mihail Bésan. Acesta constată cu plăcere, ca raportul cel puțin în toate ține cort de reclamațiunile con- gregațiunii, pentru ceea-ce și exprimă mulțumită vicecomitelui. Cu toate acestea trebuie să releveze trei lucruri despre cari pare-că nu s'a făcut amintire în raport. Anume vorbește mai întâiu despre destabularea datoriiilor imprumutului de ajuto- rare, susține că pretensiunea de 25 mil de coroane e pretensiune superată și ar fi foarte salutar dacă s'ar mai face o re- presentățiune la Ministru pentru relaxarea acestei pretensiuni. Vorbește după acestea despre chestiunea comununilor de avere din graniță, spunând că rezolvarea acestei afaceri merge foarte greoiu. Amintește trei cercuri pretoriale, și anume zice că in proporție cu ceea-ce s'a făcut până acum de 30 de ani incoace cu privire la regu- larea acestei chestiuni, apoi cercul Bezo-

viciului abia după 7 ani, al muncii, sustinerea lor două obiecte de mare preț, dăruite bisericii din Sân-Nicolaul-Mare și anume: un policandru în valoare de 600 coroane, dăruit din partea diul Vasilie Mă- rian și a soției sale Virginia Răse. Popescu din Craiova (România) și un prapor, în preț de 400 coroane, dăruit diu partea bravelor femeii române din comună, la îndemnul pă- rintelul I. Popovici.

Di Dr. G. Dobrin mai întâiu de toate și exprimă recunoștința față de di vice- comite cu privire la minuțiositatea raportu- lui său. Apoi observă, că pare-că se apropie timpul, când cereri și rugări de-ale popo- rațiunii române încep să fie ascultate. Se zice, că a fost un domn dela Ministeriu prin vatea Begeiului interesându-se de soarta unor comune de pe acolo. Faptul acesta ne îndreptățește a spera, că va veni timpul, când și populațiunea română va fi sprijinită de cei de sus în virtutea echității și a dreptății. Dar domni, cari sunt chie- mați a regula afacerea, să nu se restrângă capta la 1—2 comune și să-și îndrepte Tuna asupra tuturor de pe Valea Be- geiului. Făcând o privire fagitivă asupra raportului diul vicecomite, se întreține cu administrația din miliție, zicând, că ar fi foarte greșit, dacă s'ar vinde islazul co- munal. Este o idee greșită, că islazurile ar forma o avere a comunei politice. Isla- zurile formează părți întregitoare a pămên- turilor locuitorilor. — Vorbește apoi despre aceasta suntem toți de-o potrivă mașter tractați. Linia principala trebuie să fie datătoare de ton pentru cele vicinale, și nu invers. Stabilindu-se mersul trenurilor s'au stabilit și niște piedeci mici, cari produc pagube mari. Insistă să se satisfacă și dorinței acesteia.

In urmă insistă pe lângă descrierea dărilor. Ar trebui, ca o comisie emisă din partea ministerului să aducă chestiunea restanțelor de dare în echilibru. Nu sun- tem dintre comitatele cei mai cu restanță. In săptămânile trecute s'a vândut o vie, care valora 30—50 fl. ear vadiu pentru ea s'a pus suma de aproape 300 fl. Sum de părere, să se aducă în regulă cozele catastrale, să se fixeze un arunc de dare regulat, să venim peste tot în ajutorul poporului, pentru-că in comitatul nostru, așa numitul „Kukoriczavarmegye“, dările sunt mai mari, decât în mănoasele comitate ale Torontalului și Timișului. La noi e numai fală goală!

(Va urma).

O festivitate religioasă.

Sân Miclăușul-Mare, Aprilie 1902.

In numărul trecut dublu al „Tribunul Poporului“ s'a înregistrat actul sfințirii, a doua zi de Paști prin părintele Ioan Popo-

de s. ri, voi să declar deschis

Despre decurgerea acelu act măreț eată și câteva amănunte:

La 10 ore a. m. 8 ficiori chipeși, in- soți de tot atâtea gingașe fecioare au mers cu o musică în frunte la vâșuva d-na Kuma, la care s'a adunat praporul. Aci luând pra- porul, între sunetele fanfarelor, cari înto- nară marșul lui Stefan-cel-Mare, pleacă cu mândrii lui purtători la casa d-nel preotese Cornelia Popovici născ. Fizeșan, nașa pra- porului, spre a o conduce cu onoarea cuve- nită la sfânta biserică. Pe cale se alatură modestul conduct o mulțime de popor dintre ai noștri, cu mic cu mare, tineri și bătrâni, bărbați și femei, ai căror ochi stră- luciau de bucurie în fața actului măreț, ce avea să se petreacă în curând. Ajuns la casa nașei respective a iubitelui paroch, conductul cu praporul fu salutat aci cu bu- burie din partea doamnei Popovici, care legă de crucea praporului frumoasă panglică siba de mătăș, cu ciucuri de aur, dăruită de domnia Sa și purtând pe o parte inscrip- țiunea: „Nașa Cornelia Popovici“, ear pe cealaltă: „In hoc signo vinces anul 1902“. Sub aceasta panglică, nașa a legat încă una de mătăș și de culoare roșu, dăruită de către vâșuva Iela Iovanescu și de fetița Maria Comloșan, cari ambele au ostenit cu colectarea considerabilei sume de 400 cor., prețul praporului. Această panglică poartă numele zeloaselor colectante.

Conductul după aceasta se puse de nou în mișcare către sfânta biserică, între su- netele înveselitoare ale musicii, căreia a urmat praporul, ear acestuia d-na nașă cu o fetiță de școală, Maria Comloșan, îmbră- cată în vestimente albe și care ducea o lu- minare mare de ceară, decorată și acesă cu o panglică de mătăș de culoare roză și la capete cu ciucuri de aur, dăruită de către d-na preoteasă Cornelia Popovici. —

Nașei praporului a urmat apoi mulțimea de popor, dornic de a asista la un act, ce în- antea lui trece drept eveniment. Ajunși cu toții la biserică, praporul fu adus înaintea iconostasului și lângă prapor stătea nașa cu dragălașa copilă, care era atât de fericită de rolul ce i s'a dat la acest act.

Cătră finea sfintei liturgii, și anume imediat după rugăciunea de amvon, se în- cepu sfințirea policandruului, și a praporului, care act fu săvârșit cu toată evlavia de către parochul și adevăratul nostru părinte sfințesc di Ioan Popovici, bărbat recobosit întru împlinirea conștientoasă a oficiului său. După terminarea actului sfințirii, di paroch se adresă către d-na nașă, recercându-o a preda praporul sfințit destinațiunii sale, la ce d-na nașă răspunde emoționată de bu- curie: „In numele femeilor române din loc, ca nașă, predau acest prapor mamei noastre bisericii“.

IEA PRINCIPATELOR.

Conferență.

(Urmare).

Onorat Auditoriu, care-i prețul 24 Ianuarie în lumea faptelor, a ea a încheiat o epocă în viața po- român, cea de durere și greutăți schis o alta, de reînțemeiere și re- e națională.

far de aproape privind evenimentele r pe urmă înțelege, că dacă cu ade- 3 Ianuarie și domnia lui Alexandru Cuza încheie o epocă în istoria ro- nu începe încă o altă; aceasta în- umat și odată cu Maria Sa Domni- ul apoi Majestatea Sa Regele Carol care s'a reînțemeiat, consolidat și t statul român de astăzi.

domnia Majestății Sale Regelui Carol a Dinastii Sale va avea în istoria no- stră națională o însemnătate analoagă cu domnia dinastii Bazarabilor în Tara-Romă- nească și a Mușatinilor în Moldova.

Căci precum prin Bazarabi și Mușatini s'a întemeiat și apoi consolidat puterea ță- rilor române, asemenea sub Hohenzollernii români s'a reînțemeiat și consolidat apoi puterea României; precum Bazarabi și Mușatini au câștigat, în focul luptelor grele, neatârănarea țării lor, asemenea sub Ho- henzollernii s'a câștigat neatârănarea Romă- niei. adim după cu după veacuri întregi, în așezarea și precum Mircea și

gele nostru n'are alți ocrotitori decât patrio- tismul cetățenilor și brațele lor, cât și pe Dumnezeu — fără de implorarea ajutorului căruia nimic nu începe, devisa-i fiind: Ni- hil sine Deo.

Și într'adevăr să ne pătrundem odată cu toții de adevărul dovedit cu prisosință în istorie, mai ales în viața poporului no- stru, că puterea statelor se razimă pe cre- dință și armată. Statele întemeiate numă- pe puterea credinței, fără de aceea și ar- matel, ori numai pe aceasta, și să ajungă ar- a credinței nu dăinuiește și de aceea această privință s'au găsit în Pilde clasice în lor și în vechiul stat al Iudei- ar cost statul lui Napoleon-cel-Mare. Ear exemple, care se ne arete cât de mare e puterea statelor întemeiate pe credință și armată sunt: astăzi, statul Burilor din Africa- Sudică, odinioară însă și Moldova și Tara- Românească de pe vremea Marelui Stefan și Bătrânului Mircea. Statul român de azi și cel viitor, caută, după voința Re- gelui său, să se întemeieze tot pe aceste două mari puteri. Odată pătrunși de aceasta, cel-ce sunt chemați a îndrepta creșterea și educația celor tineri, a viitorilor cetățeni, vor ști cum să o facă: pe temelul credinței și pe principiul de educație al strămoșilor noștri: mens sana in corpore sano.

Dar să mă opresc, căci văd că m'am cam depărtat de subiectul disertațiunii mele

Arăsașem, onorat Auditor, care e pre- țul zilei de 24 Ghenarie în lumea faptelor, a istoriei; el e însă nesăsimănat de mare în lumea sim- căci 24 Ghenarie leagă un timp pagini sunt scrise zite cu negreala celor care dureri, daedat

adeseori sunt săpate și în slove de aur cu un viitor care, în mintea și inima noastră, ia închipuirea cea mai măreață. 24 Ghe- narie e sărbătoarea națională prin excelență care ne poate da țării sufletească și înre- dere în noi, precum și ne umple inimile de nădejde în viitor — făcându ne să ne gân- dim la o altă asemenea zi, ce va să vie în viitor!

Acum, D-voastre, cei tineri cari mai cât ori cari se cade să învățați și mult dipodchiți sufletele cu virtuți alese să vă asemnați bine și pentru tot-deauna să vă ca ca ori-ce lucru mare, sfânt și că unghi trebuie să aibă trei fete: desăvâșă cea dintâiu este acela care acum le și mai bine de ani a însemnat cu trei smarginile până unde trebuie să se în- spăde hotarele statului român — e Mihai- întințal. El e eroul neamului nostru; Vite-precum Macedonini au avut pe un căci ludru, Cartaginezii pe un Hanibal, Ro- Ale. pe un Caesar, și Francesii pe un Na- mst — tot așa și Romanii au avut pe un po. al căruia preț pentru noi e mai Mg. de cât al acelora, pentru-că — cum n. or „Kogălniceanu — pe când aceia sunt z. go mare, veclnie pornit spre lupte, voia etuși întâiu să urce gloria și stăpânirea ro- vâtescă pe tronul d'aurit al Impărați- chel în Bizanț și, mai apoi, când însuși rimicezeu — după cum scria El — s'a mi- t și a făcut să se mai adune la oaltă pol. cel pribegiți sub un singur stăpânitor ia tronul trușăilor crai poloni, voia să 4 peste Ruși, voia... Dumnezeu știe scă. (Va urma).

ISTEAȚĂ ȘI PACE!

— Poveste. —

(Urmare.)

— Măi bărbate? It zise ea — tot te va- ierți și te plângi, că acum n'avem până așa bună, cum aveam mai deunăzi. Încareă deci carul cu saci, prinde patru junci la el, pune pe ei țingălaș, pune fân în car, cât de mult, apoi te du la moară. Ajungând acolo, să nu te puată păcatele să bați saci în moară și să zici către morariu să-ți macine că și grabă, ci numai desprinde boii, le dă fân și așteaptă până te-a chema morariul în- tercând acasă, ai grije să vii tot tunând din sbicie, căci strigoiu, auzind țingălașe pe bot și sbiciei tunând, nu vor putea să se apropie să ia mana din faină. Înțelesu-m'ai? Caută-ți deci de treabă.

Bărbatul face toate cum îl povățuiește muiera. Ajungând la moară, își desprinde boii, le dă fân și apoi se așează în car la hodină. Un singur cuvântel ba să zică mo- rariului, săta încă-i dă pace să odihnească. Așa trecu ziua întâia. Veni noaptea și omul nostru adormi în viațelul morii. Dimineața se scoală, își hrănește boii și se așează earși în car așteptând să fie chemat să bage în coș. Morarul știa și el, ca toți oamenii din sat, ce vânturi suflă pe la casa omului nostru, și dă pace deci să mai odihnească, doară, doară o prinde minte oare-cum. Era a doua zi pe la sfințite și omul nici acum nu-și măcinase nici un grăunte macar.

Când se revărsa zorile în ziua a treia eșe morariul afară, și se face ca și când l'ar vedea acuma întâia oară pe cărușul, apoi îi zice: — Bună dimineața frate, dar

NOUTĂȚI.

ARAD, 16 Maiu n. 1902.

Cum se face, că altă dată ori unde pleca și ori de unde se întorcea I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu, „Telegraful” anunța, iar despre călătoria sa de Sâmbătă la Buda-pesta nu spune nimic?

Mandat nimicitor. Curia a nimicitor mandatul dela Tápé a lui Enyedi Lukács, fost consilier ministerial, ear dreptul electoral al lui Eszes Matyi, corteg al lui Enyedi, l-a suspendat pe 6 luni. In același timp însă Curia a ordonat darea in judecată a lui Kelemen Béla, contrarul lui Enyedi, despre care in decursul desbaterilor dela Curie s'a dovedit că a mituit pe alegătorii.

Numire. Conform hotăriri adusă in Sinodul Aradan, Ven. Consistor a numit pe dl Pr. Givulescu, preot in Curtici, ajutor la Senatul bisericesc a Consistorului din Arad.

Palatul francmasonilor din Arad. Societatea „cea mai liniștită in activitatea sa dar cea mai bogată in rezultate” — două-cum o numește un contrate maghiar, loja francmazonă din Arad, va ridica in curând un pompos palat pe malul Mureșului. Se vor răsfața pe sofale, la adierea vântului de pe Mureș și șgomotul plăcut al vâjăitului copacilor infrunziți, o parte din amicii d lui arhizandrit Augustin Aron Hamsea. Să le fie de bine! Dar pe la Semicar... mai rar!... Aud?

Să stăm in țeara noastră! Eu fiind un proprietar cu pământ de tot puțin, la anul 1889 am plecat la lucru pentru a trăi cu familia mea, in Dobrogea; am mers și cât am trăit acolo, tot am auzit de Nord-America, că se duc oameni acolo, ba chiar s'a și dus un bun cunoscut și prieten al meu. Am întrebat de două-ori la București, la Representantul general al Americii să-mi dea deslușiri, dar mi-au dat, pe cât am priceput eu, multe nu sunt bune in America.

Pe atunci am primit și o carte dela cunoscutul meu prieten, in care-mi spunea că el a ajuns in Wenipeg; plecase din Dobrogea cu soția sa și 3 copii, cu averea de 4000 franci bani gata, și acolo și-au băgat copiii la oțele de cărbuni la Hetmonton și el stă înstrăinat de prietini, de rudeni ba chiar și de limba sa română, și-mi scrie că e val de țifa care a supt-o dela maică-sa, că a trecut și munții cei înalți Americani, ci Dumnezeu știe dacă și va mai vedea copiii săi. Trist lucru.

Atunci eu am luat muerea și copiii și am venit la căminul strămoșesc inapoi, căci nu vëndusem averea pomenită dela părinți, dar când am venit am aflat străin in casa mea părintească. Postul Primar d' pe atunci m'a făcut mort, deși n'a rezunțat, ci tot cu pașaportul Consulatului Austro-ungar din Constanța m'am servit, și opșitul cătănesc acolo l'am căpătat. O. Șopot, 11/V c. n. 1902. Nestor Oprean.

† Iosif Maxim, profesor la școala reală greco orientală română din Brașov, s'a mutat la cele eterne, in urma unei scurte dar grele suferințe, împărțșit fiind cu sfințele Taine, Mercuri in 1/14 Maiu 1902 la 3 ore dimineața, in anul al 55-lea al vieții și al 32-lea al funcțiunii sale de profesor. In mormântarea va fi azi la 3 ore p. m. in cimitirul Bisericii Sf. Nicolae din Prund (Schein).

Celor îndurerăți trimitem condoleanțe.

Convocare. Membrii „Reuniunii de înmormântare din Cămpeni” sunt poștiți a lua parte la adunarea generală, ce se va ținea Duminecă in 25 Maiu n. 1902, a localul primăriei din loc. Obiectele:

1. Deschiderea adunării. 2. Prezentarea raportului comitetului. 3. Revidarea rațiociniului pentru gestiunea anului 1901

1902. 4. Alegerea unui membru in comitet, pentru restul perioadului present. 5. Propuneri. 6. Alegerea unei comisii pentru verificarea protocolului adunării generale. Cămpeni, din ședința comitetului ținută la 11 Maiu n. 1902. George M. Corcheș m. p., director. Taodor Orlea m. p., secretariu.

40 Nazarineni in temnița din Seghedin. E cunoscut că Nazarineni nu voiesc nici de cum să prindă arma in mână. Din pricina aceasta se înțelege, că ajungând in legăturile armatei vin in conflict cu forurile militare și sunt aspru pedepsiți. Acum de curând 40 de Nazareni obligați la serviciul militar au fost transportați in temnița din Seghedin. Cei mai mulți din ei sunt Sârbi din comitatul Torontal.

Inteligența română din Orăștie invita la concertul care-l va da Sâmbăta, 17 Maiu st. n. in sala hotelului „Transilvania” cu concursul d-nei Irena de Vladaia, primadona dela opera din București, al doamnei Maria S. Corvin jun., al d-soarelor Veturia Corvin și Iosefina Glodariu și al dlui Gr. Savu, artist dramatic, cu următorul

PROGRAM :

Partea I.

Gounod: „Balada și aria bijuteriilor” din opera „Faust”, d-na Vladaia; „Solo executat la pian, de d-na Corvin; Adam: „Arie indiană” din opera „D'ag' fi Rege”, D-na Vladaia; Eminescu: „Versuri”, dl Gr. Savu; Strauss: „Cântec țigăresc” din opera „Voivodul Țiganilor”, d-na Vladaia; „Monologuri”, dl Gr. Savu; a) Verdi: „Cavatina” din opera „Traviata”, d-na Vladaia; b) Parashov: „După fragi și după mure”, d-na Vladaia.

Partea II.

Bizet: „Habanera” din opera „Carmen”, d-na Vladaia; „Solo executat de d-soarele Veturia Corvin și Iosefina Glodariu; Lecocq: „Boléro espagnol” doamna Vladaia; Coșbuc: „Doine și balade”, dl Gr. Savu; de Vladaia: „Doina olteanului”, cântată de d-na Vladaia. D-na Vladaia va cânta „Habanera” și „Bolero” in costum espagnol. Prețurile: Loja 12 cor., loc I 3 cor., loc II 2 cor., loc III 1 cor., parter 80 fl., galerie 50 fl. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic. Inceputul precis la 8 ore seara. Bilete se găseesc de vânzare la librăria H. Graef și seara la cassă.

Dar pentru biserică. Onoratul domn, Samuil Hodoș, vice-notar cu on. d-nă soția Safința, au onorat sf. noastră biserică gr. or. din Sintești, cu două mase pretioase de somot roșiu pentru acoperirea ambelor iconostase din tinda bărbăților, masele sunt cosute și brodate cu flori de mătase având la mijloc inscripțiunea „Domnul este atot puternic”, giur împrejur sunt tivite cu cinci de aur, lacrate de mâna proprie a d-nei Salanța, buoul Dumnezeu să dăruiască ambilor donatori lungă și fericită sănătate.

D-soara Victoria, flica d-lui notar Terenție Popescu, tot din Sintești, a dăruit sf. bisericii un acoperământ prețios de somot roșu, care se pune pe analog când prootul este sf. Evanghelie, cosut cu multă artă și gust, cu flori de mătase și tivit preste tot cu cinci de aur, lucrat de mâna proprie a d-soarel, pentru darul donat, buoul Dumnezeu să o norociască și să o trăiască cu sănătate la mulți ani. V. M.

D-na Ana soția d-lui Nicolae Mladin primar comunal in Curtici, in aducerea aminte de iubiții săi părinți: Petru Bogan, fost învățător in Criscior și soția lui Ana; a cinșit s ta noastră biserică cu un potir in preț de 140 coroane și apoi o acție dela „Sătmăreana” in valoarea ei nominală de 200 cor.

Când aducem și pe aceasta cele mulțămia noastră, dorim și zicem: ca buoul Dumnezeu să odihnească sufletele sus atinșilor in domnul adormiți intru fericirea cea vecnică, ear mariminoasele d-ne pentru binefacerile ei mărețe creștinești, Dumnezeu să i dea ei și familiei sale norocire și multă fericire. Curtici, la 29 Aprilie 1902. In numele comunității bisericii: Mladin și Givulescu, preoți rom. gr. or.

Avis. Toți P. T. Domni cărora li-s'a trimis in comisiune spre vizare din Calendarul nostru de pe anul 1902 sunt rugați a administra fără întârziere administrațiunii tipogr. diecesane prețul ce se vine pentru exemplarele primite, cu detragere de 20%;

eventual și exemplarele rămase nevindute, cu atât mai virtos a ni-le retrimite, căci, după un restimp de una lană, le scriem in sarcina respectivilor și nu se mai primesc in natură, ci numai in bani.

Ioan Nicorescu, preot și administratorul tipog. diec.

Dezastru pe calea ferată. In gara Sheraden, pe linia ferată Pittsburg-Chicago, mai multe vagoane cu petrolu au făcut explozie.

Sunt 20 morți 200 răniți, din cari 150 in mod mortal.

Pricina frigului. In timpul din urmă Islanda a fost impresurată de mase colosale de gheață. E imposibil să se apropie cine-va de țarm și locuitorii insulei sunt amenințați să piară de foame.

Meteorologiiști spun că aceasta e cauza tărășel ce domnește in Europa.

Și din alte locuri se anunță fenomene vulcanice. Multe locuri din Guatemala au suferit multe cutremure de pământ in cari au pierit peste o mie de persoane.

Multe puțuri cu petrol din Texas au secat, in urma fenomenelor cosmice.

Biblioteca „Bunul Econom”.

Confrații nostri dela „Bunul Econom” din Orăștie nu se mărginesc să dea acestei folositoare foi o redactare dintre cele mai escelente, dar tot pentru a învăța poporul la lucruri bune și folositoare, au întreprins acum și edarea unor broșuri de cuprins nu se poate mai potrivit.

Atragem atenția cititorilor nostri asupra acestei bibliotecii, despre care vom mai scrie.

POSTA REDACȚIUNEL.

I. Vanc, alui Iosif Gașca. Rău, zicem și noi. Dar asemenea urt lucru nu-l de pus in foaie. Mai curând ori mai târziu își va lua el ce i-se cuvine.

Dela Măgura. Am mai scris despre notarul I. I. Destul, deocamdată. Ear dacă judele nu se va îndrepta, scrie-ne și vom publica. Salutare și frăție.

Fizeș. Dacă așa e notarul, acel domn vătămat să-l dea in judecată. După aceea am pute scrie și noi.

J. P. Bărbănt. Vom face loc. A fost imbulzată mare. Și apoi cu câte personale nici nu ne place a ne ocupa. Mai ales ne avem loc mult pentru asemeni lucruri.

M. Crevean, Micești. Noi pe acenată cale nu putem să-ți dăm deslușiri, ci să scrie flul d-tale la vre-una din școlile militare unde vrea să intre. Va primi o cârtică in care-s cuprinse toate condițiile.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spiritului in Arad, 15 Maiu.
Spirt rafinat, vânzare mare . 118.—
„ „ mică . 120.—
„ brut vânzare mare . 116.—
„ „ mică . 119.—
100 chilograme borhot uscat . 12.80.—13.—

Bursa de grâne din Budapesta
50 chlgr. grâu pe Maiu . cor. 8.59—8.60
„ „ sêcară pe Oct. . „ 6.63—6.64
„ „ ovês pe Oct. . „ 5.76—5.77
„ „ porumb pe Maiu . „ 4.97—4.98
„ „ grâu pe Octomvrie „ 7.75—7.76

Prețul grânelor înmagazinate (per 50 chlgr.)
Grâu ung. de Tisza (greut. 76) c. 8.80—9.96
„ „ „ (greut. 77) „ 8.85—9.05
„ din Banat (greut. 76) „ 8.70—9.85

Piața de porci din Steinbruch (Köbánya).

Negoțul cu porci grași e neschimbat. Prețul porcilor bătrâni grași (ungurești), perechea in greutatea peste 400 chlgr. 100—102 fleri chilogramul. Porci grași tineri, perechea in greutate peste 320 chlgr. se vinde cu 106—107 fleri chilogramul. Porci să-bești, perechea până la 260 chilograme se vinde cu 103—104 fleri chgramul.

BIBLIOGRAFIE

A apărut in tipografia noastră: Școlarul declamator, un drăgălaș volum de versuri scrise și alese pentru școlarii și tinerii, cari declamează la examene, zile onomastice, la concerte etc. de Nicu Stejărel. Prețul 25 cr. (50 fl.) plus porto postal 5 fleri.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 15 Maiu. In ședința de azi a Dietei kossuthistit ear au atacat violent guvernul și naționalitățile. Ba Nessi s'a legat și de Casa Domnitoare, spunând că trebuie a se face demonstrație și scandal împotriva inmului împărătesc „Doamne ține și protege”, așa că presidentul l'a admoniat.

Sasul Lindner a ținut o vorbire in care a cerut respectarea legii de naționalități.

Szell a spus că nu există criză in jurul încheierii învoielilor cu Austria, ci numai s'au întrerupt pertractările, dar ele vor fi reulate. Ministerul de interne — a zis — nu-l lasă, căci vrea singur să conducă departamentul acesta, ca astfel să poată lua răspundere pentru politica sa.

Pretoria, 15 Maiu. Din toate părțile țării sosesc aici căpetenii bure, pentru a fi de față la adunarea in care se va hotărî dacă se face pace ori se va urma războiul. Adunarea se ține mâne in Vereeniging.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici Barcianu.

Insertiuni și reclame.

UN ÎNVĂȚĂCEL

se caută pentru tipografia „Tribuna Poporului”. Respectivul trebuie să aibă cel puțin două clase gimnasiale ori civile. Doritorii să se adreseze la administrația ziarului nostru.

Se caută

UN ÎNVĂȚĂCEL

in prăvălie. Condițiuni favorabile. Să cere a fi din casă bună. 767 2—3
A se adresa la George Moldovan, comerciant in Govoșdia, p. u. Tolvărad.

EDICT.

Un tiner român care fi expert in afacerile notariale are loc in cancelaria notariului din comuna Ciuciu (comit. Aradului) de scriitor notariu — momentan: pe lângă un salariu anual 600 coroane, cuartir și proporțional după diligență, venituri din accidente legale.

Doritorii de a ocupa acest post sunt de a se adresa subsemnatului, ajustându-și epistola de insinuare cu documente și atestate câștigate dela șefii oficiilor in care au lucrat până de present.

Dat in Ciuciu, la 13 Maiu 1902.

Georgiu Ionescu, not. cercual.

771 2—3

Scăparea familiei.

Inscripțiunea de sus într'adevăr o merită „Picăturile rusești” ce se preparează in farmacia dlui Vasilie Mișinescu din Melenceze.

Ele sunt un mijloc neîntrecut și excelent contra durerilor interne, de stomac, mistuire, materiță și intestine.

In timpul cel mai scurt dispar durerile amintite; lucră într'un mod binefăcător contra șgârțurilor, vânturilor (colici) și diaree; delătură greața și neplăcerile provenite in urma stricării stomacului și din răceală; liniștește greața și face apetit; delătură respirațiunea grea, in lipsă extremă potolește tusa și ajută la defăcarea flegmei; pusă pe puțină vată la dinții găurciți ușurează durererea.

704 14—20

Prețul 1 cor. 60 bani, (80 cruceri).

Dacă se trimite înainte 2 cor., medicamentul se expedează francat. „Picăturile rusești” veritabile se pot căpăta numai in farmacia d-lui Vasilie Mișinescu in Melenceze, (comitatul Torontal).

HOFFMANN SÁNDOR

la „Rândunică“

Arad, edificiul Teatrului.

Recunoscut ca loc pentru cele mai ieftine cumpărări.

Cel mai bogat asortiment de articoli proaspeți.

Serviciu solid și prompt.

Ocasie!

Ocasie!

Bluse, cămeși { deja dela 95 cr. în sus,
de mătasă curată . . . fl. 4.95 „

Umbrele negre, albe și colorate dela . . . 1.25 „
în sus, în cel mai bogat asortiment.

— Nota prețurilor și mostre de materie sau creton trimis bucuroși
în provincie. —

Principiul meu e: să fac circulație mare pe lângă prețuri ieftine.

☛ Telefon, pentru oraș și jur, Nr. 10. ☚

597 — 52

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de voce, urticarie, astmă, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră, ischias, udulul în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregu-

lă a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe departe vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copil și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

624 — 75

Sanatoriu și institut de cură cu apă rece

— învinițat de Inaltul minister de interne prin ordinațiunea Nr. 81.945/1901. —

În toată Ungaria-sudică singurul institut de cură autorizat, care iarna vara stă deschis pentru public și primește la cură bolnavi cu locuința în institut și externiști. Bolnavii pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic.

Mijloace de lecuire:

Baie cu lumina electrică: pentru vindecarea reumei, podagrei, îngrășărei, nevralgiei, boalei de rinichi, boalelor de sânge și înveninării prin metale. Aceste băi pot fi folosite și de cei bolnavi de inimă, 15 bilete 15 fl.

Baie de cură cu apă rece: pentru sănătoși întărire, și vindecă boale de plămâni, de stomac nevralgic, boale de intestine (mațe), insomnia, durerile de cap etc. 15 bilete 6 fl. Abonament lunar 10 fl.

Baie de acid-carbon: pentru vindecarea boalei de inimă, boalelor femești și lecuirea slăbirei pricinuită de nervositate. 15 bilete 18 florini.

Baie maure: pentru vindecarea boalelor femești, reumei, nevralgiei, înțepirea mușchilor etc. 15 bilete 16 fl.

Baie cu apă rece electrică: Vindecă nervositatea, dureri de nervi, slăbirea peste tot a sistemului nervos. 15 bilete 15 florini.

Inhalatii: soale sau cu extract de brad. După modelul celor din Reichenhall și Gleichenberg, — în contra boalelor de plămâni și de gât. 15 bilete 9 fl.

Gimnastica-svedeză: pentru vindecarea strâmbărilor de spinare, înțepenirii mușchilor; pentru lecuirea slăbirei la copii anemici. Taxă lunară de la 10 fl. în sus, după gravitatea cazului de boală.

Massage: pentru vindecarea boalelor de nervi, a anemiei, a îngrășării peste măsură și a slăbirei generale. 15 massage 6 fl.

Massage electrice: pentru vindecarea nervosității, a durerilor de nervi și pentru ușurarea mistuirii. 15 bilete 12 fl.

Electrisare galvanică și cu curent faradic: Bolnavii internști pot avea la dispoziție sfatul ori-și-cărui medic. — O odaie (cu încălzit, luminat și serviciu) și proviziunea sau întreținerea: 85 fl. pe lună.

Medicul conducător:

D. HECHT,

Arad, Strada Zrinyi (fostă Sziget) Nr. 3 (Intrare în stradă vis-à-vis de Teatru, între prăvăliile Maresch și Szabó). Telefon 270.

541 — 80

Bani pe amortisație

până la cea mai înaltă proporție de preț pe pământuri

pe lângă interese de 4% — 4 1/2% și cu ștergere din capital,

tot asemenea cu preț foarte ieftin pe case de închiriat în Arad-centru; mai departe mijlocește — pe lângă condițiunii avantajoase — împrumuturi ipotecare obicinuite.

Anticipez după dorință spesele de intabulare.

Onorații proprietari de imobile să folosească actualele raporturi pecuniare favorabile, ca prin convertirea mijlocită de mine să-și micșoreze sarcinile de interes.

Vestesc totodată Oa. public, că

cu 1-a Maiu a. c. mi-am mutat cancelaria

☛ în Piața Bores Béni Nr. 22. ☚

(casa Spielmann) etagiu I.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumuturi pe imobile și pământuri.

La întrebări dau lamuriri numai trimițându-mi-se timbrele corespunzătoare postale.

458 — 84